

Magyarországi Német Önkormányzatok Napja

Ildén tizenkilencedik alkalommal került sor a Magyarországi Német Önkormányzatok Napjára, melyet minden évben január második hétvégéjén, az első ízben 1994 decemberében választott kisebbségi önkormányzatok megalakulásának évfordulóján ünnepelnek, 2015. január 11-én a Budapest Kongresszusi Központban. A rendezvény védnöke **Áder János**, Magyarország köztársasági elnöke.

Bajtai László felvételei

Áder János köztársasági elnök beszéde

Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Nagykövet Asszony! Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Tisztelt Ünneplő Közösség! „Az egy nyelvű és egy szokású ország gyenge és esendő. Ennélfogva megparancsolom neked, fiam, hogy a jövővényeket jóakaratóan gyámolítsad és becsben tartsad, hogy nálad szívesebben tartózkodjanak, mintsem másutt lakjanak. Ha pedig le akarnád rombolni, amit építettem, vagy szétszórni, amit összegyűjtöttem, kétségkívül igen nagy kárt szenvedne országod.”

Szent István fiához, Imre herceghez címzett intelmeiben olvashatjuk e sorokat. A Szent István nyomába lépő királyaink évszázadokon át követték az intelmeket, s a magyarországi nemzetiségek tagjai hűséggel, bátorsággal, odaadással viszonzták azt.

Ezeréves történelmünk során számtalanszor bebizonyosodott, hogy nemzeti kisebbségeink tagjaiban olyan magyar hazafiakat tisztelhetünk, akik közös értékeinket, kultúránkat, nyelvünket, sokszínűségében is egységes nemzetünk erejét gyarapítják. A magyarországi németek évszázadok óta hazánk legnagyobb nemzetiségi közösségei közé tartoznak. Alkotóerejük, tehetségük, szorgalmuk eredményeit ott látjuk falvainkban és városainkban, iskoláinkban és templomainkban, kiemelkedő szellemi és sportteljesítményeinkben.

Ők voltak azok, akik magyar hazafiként harcoltak a polgárosodásért vívott szabadságküzdelmeinkben, és ők azok, akikre mindig számíthattunk az országépítésben. Ők azok, akiknek teljesítménye ma is közös boldogulásunkat segíti, akikre bizony számíthatunk hazánk 21. századi polgárosodásának előmozdításában.

Ők azok, akikhez – hasonlóan más kisebbségekhez – a 20. században bűnösen hűtlennek bizonyult hazájuk politikai vezetése. A második világháborút követő kitelepítés és a kollektív bűnösség vádjára nem a hazai németiség szégyene, hanem azoké a politikai vezetőké, akik ezzel a döntésükkel újabb fájdalmas sebet ütöttek saját nemzetükön. A 20. század fájdalmas öröksége sok ilyen seb gyógyítását teszi kötelezettségünké. A végső gyógyírt csak az jelentheti, ha mi, szabadságszerető magyarok olyan országot teremtünk, amelyben megkérdőjelezhetetlen érték az emberi és polgári jogok érvényesülése. Ahol senkit sem érhet sérelem, üldöztetés származása, vallása vagy a demokratikus elveket tiszteletben tartó meggyőződése miatt.

Jó érzés kimondani – igaz, majd fél évszázaddal a második világháború után –, de 25 évvel ezelőtt egy ilyen ország alapjait sikerült leraknunk.

Miként jó érzés ki-mondanunk azt is, hogy akkori szabadságküzdelmeinkkel a német újraegyesítést, s vele Európa újraegyesítését is sikerült elősegítenünk.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Egy nemzet számára soha nem lehet cél a múlt eltörlése. Közös múltunkban sokkal inkább jelenünk és jövőnk támasztékát kell látnunk.

1990-ben végre olyan országot teremtettünk, ahol a nemzetiségekhez tartozók szabadon, a maguk akarata szerint szervezhetik közösségi életüket, és ahol az is alkotmányos alapjog, hogy kisebbségi önkormányzatok és parlamenti szószólók képviselhesék a hazai nemzetiségeket.

A magyar országgyűlés három évvel ezelőtti határozatának köszönhetően pedig minden év január 19-én emléknap figyelmeztet a hazai németiség kitelepítésével a saját nemzetünkön ejtett sebre.

Tisztelt Ünneplő Közösség!

Keresve sem találhatnánk szebb szimbolikus példát a magyarországi németek identitásának megjelenítésére Koch Valériánál, aki költőként magyarul és németül írta verseit. Különös, hogy ő sosem fordította le saját gondolatait. Egyetlen művét sem ültette át egyik nyelvből a másikba. Számára ugyanis a magyar és a német egyaránt anyanyelv volt! Két nyelv, de egy világ. Egymásba épülő kultúrák, egymáshoz simuló érzések, egymással egyenrangú szavak.

Életművében a magyar nyelv úgy él együtt a némettel, ahogy a legtermészetesebb dolgok tartoznak össze. Ahogy a jobb kéz sem kérdezi meg a balról, hogy mi dolguk egymással.

A magyarországi németek sok-sok nemzedéke évszázadok óta éli így napjait ebben a hazában. Két kultúra fonódik össze bennük egy identitássá. Ahogy a szász őseire büszke Márai Sándor írta: ez a németiség megtalálta „magyar szívét”, „magyarul beszélt és érzett”.

Kitüntettek a színpadon Heinek Ottó elnökkel

A Koch Valéria-díjasok

Villányi Ifjúsági Táncsoport

Zebegényi Általános Iskola kórusa

Márkói Fúvóstrió a színpadon

Leöwey Táncsoport

A 40 éves Solymári Asszonykórus

A nyelv mindig nagyon bölcs. Képes a lényeket akár egyetlen szóval, felesleges magyarázatok nélkül kifejezni. *Ungarndeutsche*: csak így, egyszerűen. A két érték egy szóban fonódik össze.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Köszönöm, hogy Önök nemzedékek hosszú sora óta magyarul németek és németként magyarok.

Köszönöm mindazt, amit a mosoni heidebauerek, a soproni poncichterék, a baranyai stiffolderek vagy az erdélyi szászok, a szepesi cipszerek, a Kassához közeli mánták, a bácskai vagy a Budapest környéki svábok adtak, és mindazt, amit a hazai német nemzetiséghez tartozók ma adnak hazánknak, közös kultúránknak, politikai nemzetünknek.

A középkor híres teológus gondolkodója, Eckhart mester szerint: „*Die wichtigste Stunde ist immer die Gegenwart.*” Vagyis: „*A legfontosabb óra mindig a jelen.*” Nem elég tudnunk, hogy Magyarország megannyi temetőjében a gótbetűs feliratok alatt igaz magyarok nyugszanak, akik életük minden dolgos hétköznapján a közös hazát gyarapították.

Nem elég tisztelnünk a múlt előtt. Mi olyan házában akarunk élni, ahol az örökséget megbecsülik, a hagyományt folytatják. Ahol velünk van, bennünk dolgozik a sokféle kultúra, a sokféle nemzeti örökség minden egyedisége, habitusa, hite és reménye.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Az Önök számára ez az ünnepnap nemcsak a múltat jelenti, hanem a jövőt is.

A fiatalokat, akik folytatják, megújítják a hagyományt, tovább építik a közösség kultúráját, gyarapítják a német–magyar közös örökséget. Arra kérem az idősebb generáció tagjait, támogassák a fiatalok alkotókedvét, tehetségét, szorgalmát. Mert az ő álmaik közös jövőnk reményét jelentik.

Arany Jánost idézve a mai ünnepi alkalommal nem is lehetne szebb kívánságunk, mint hogy valóban „*reménye váljon az emlékezet*”.

Köszönöm megtisztelő figyelmüket! Maradandó élményt nyújtó szép délutánt kívánok Önöknek és boldog új évet a német nemzetiség minden tagjának.

* * *

A gálaműsor keretében adták át a magyarországi németiség legmagasabb kitüntetését három, a német nemzetiségért kiemelkedően sokat tett személyiségnek.

Az idei év kitüntetettjei

Dr. Knáb Erzsébet – germanisztikát és történelmet hallgatott az NDK-ban, 1994-2011: a bajai Magyarországi Németek Általános Művelődési Központjának igazgatója, vezetése alatt az MNÁMK az európai oktatásintegráció nemzetközileg elismert modellé-

vé vált, ahol mind a magyar, mind a német érettségi megszerezhető, a kecskeméti és a győri tagintézmények alapítója, számtalan továbbképzést szervezett tanároknak, felsőoktatási tankönyveket írt, 1999-2014: az MNOÖ alelnöke.

Prof. Dr. Gerhard Seewann – történelmet és filozófiát hallgatott Grazban, 1969-1972: tudományos segédmunkatárs a Német Ifjúsági Mozgalom Archivumában (Burg Ludwigstein, Witzenhaus), 1974-1979: tudományos munkatárs a müncheni Ludwig-Maximilian-Universität Délkelet-Európával foglalkozó kutatói csoportjában, 1980-2007: könyvtárvezető és tudományos munkatárs a müncheni Délkelet-Intézetben, 2001-2005: a Bajor tartományi Kelet- és Délkelet-Európával foglalkozó Kutatószövetség kutatási csoportvezetője, 2007-től tanszékvezető a Délkelet-közép-európai német történelem és kultúra tanszéken, évtizedek óta kutatja a magyarországi németek történelmét, a nemzetiségek együttélését Magyarországon, e témában számos tanulmány és kötet szerzője, 2012-ben jelent meg kétkötetes monográfiája a magyarországi németek történetéről, amelynek középiskolai tankönyvváltozata is elkészült.

Stangl Márta – 1976-80: németet és biológiát hallgatott a pécsi Pedagógiai Főiskolán, 1982-83: Magyar Újságírók Országos Szövetsége újságíró iskolája, 1975-től a Magyar Rádió Körzeti Stúdiójának külső munkatársa, 1980-2011: a Magyar Televízió magyarországi német tévéműsorának, az „Unser Bildschirm”-nek műsorvezetője és szerkesztője, 2000-től az „Együtt” című műsor felelős szerkesztője, számos interetnikus és interkulturális műsor szerkesztője, sok riport, portré készítője, szokások stb. megörökítője, több kitüntetést kapott, pl. Kamera Hungaria, Magyar Köztársaság lovagkeresztje, Magyarország Német Média-díj.

Az idei évben tizenkettedik alkalommal került sor a *Koch Valeria Díj* átadására, melyet magyarországi német középiskolások kapnak meg kiemelkedő iskolai teljesítményük és nemzetiségi területen végzett munkájuk alapján. A díjat a gálán Göbl Viktória (Magyarországi Németek Általános Művelődési Központja, Baja), *Marlók Jessica* (Friedrich Schiller Gimnázium, Pilisvörösvár) és *Schneider Corinna* (Koch Valéria Iskolaközpont, Pécs) vehette át.

A gálaműsorban felléptek a kulturális fesztiválok elismerést szerzett együttesek: a Schaumarer Musikanten, a zebegényi Szőnyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény kórusa, a Villányi Gyermektáncsoport, a Véméni Ifjúsági Fúvószenekar, a Solymári Asszonykórus, a Leőwey táncsoport (Pécs), valamint a Bauernhuber családi zenekar (Herend), az Ifjúsági Harmonikaegyüttes, a Kovács Anna–Berta Blanka duó Emmert Józseffel, a Magyarországi Német Színház művészei, Leitner Balázs (Pusztavám), Pesti Hanna (Bóly), Fülöp Corinna (Tarján), Mirk Szilvia (Pilisvörösvár) diákok és Sax Norbert.